Solblink.

Tidsskrift for naturlig Livsførelse.

2. Aargang. | April 1908. | Nr. 1.

Vegetarismens Betydning.

II.

Etiske og sociale Synspunkter.

I foregaaende Artikel fremstilledes de videnskabelige Beviser — zoologiske og fysiologiske — for den Kendsgerning, at man ikke blot meget let kan opretholde Livet og udføre baade legemligt og aandeligt Arbejde ved en Føde udelukkende hentet fra Planteverdenen, men at denne Føde er den eneste naturbestemte, den eneste, ved hvis Hjælp det menneskelige Legeme er i Stand til fuldtud at udnytte sine Evner, naa den højeste harmoniske Udvikling og leve Livet under størst mulig Sundhed og Velvære. Alle, som blot nogenlunde konsekvent i en længere Aarrække har praktiseret de vegetariske Idéer, kan levere uimodsigelige Beviser for Sandheden af disse Udtalelser. De fleste, som lever paa den gamle Maade, indrømmer ret almindeligt, at de nok har paa Fornemmelsen, at der er noget galt fat med dem, og at Grunden hertil »maaske« nok kan være den megen Kødspisen, men at en hel Mængde i deres Tanker uhyre vigtige Omstændigheder hindrer dem i at skifte Levemaade, indtil en skønne Dag deres for tidligt indtrædende Alderdom leverer meget talende indirekte Beviser for det uholdbare i deres Teori og Praksis. Videnskabsmændene kan nemlig ikke kuldkaste Beviserne for Vegetarismens Sandhed; de gør nok mange Forsøg paa — idetmindste for Ærens Skyld — at holde et kunstigt Liv i de gamle Anskuelser, som har skaffet dem deres fremskudte Livsstilling, medens den ene efter den anden,

særlig af de Unge, resolut kaster den gamle tunge Last over Bord og begejstret giver sig de ny Idéer i Vold.

Det er, som vi har set, let at fremstille en Mængde ubestridelige Fortrin, som den kødfri Diæt har fremfor Kødspisen, og at bygge et fuldgyldigt videnskabeligt System op paa dette Basis. Anderledes vanskeligt bliver det at forme et etisk-socialt System med streng videnskabelig Underbygning, da vi endnu ikke er i Besiddelse af saa overordentlig store Mængder af Kendsgerninger, fordi denne Side af Udviklingen forløber uhyre langsomt, ligesom mere i det stille og skjulte paa Grund af den enorme Modstand, som en Mængde ældgamle autoriserede Institutioner, en Mængde indbildte Almeninteresser, en Mængde mer eller mindre uklare eller rentud falske Forestillinger, systematisk gennem Aarhundreder officielt indpodede i Sindene, byder enhver ny dybtgribende Bevægelse.

Man er derfor nødt til at arbejde med en hel Del Formodninger trukne som Konsekvenser af nogle faa Kendsgerninger, at forfølge det sandsynlige Forløb af smaa begyndende Forsøg, men fremfor alt søge hen til Naturen og dér gøre saa skarpe Iagttagelser som muligt for at finde en klar Vejledning fremefter. — Det efterfølgende vil derfor ikke gøre Fordring paa at være et fuldt færdigt afsluttet Hele, men maa kun velvilligt betragtes som spredte Synspunkter, — maaske brugbare som en Slags Bygningsmateriale, naar Tiden har givet os Lejlighed til at indhøste mange og ny Erfaringer.

Da Ernæringen er det fundamentale i Tilværelsen, er det klart, at en Simplificering af Ernæringsspørgsmaalet vil føre til simplere Former for Livsførelsen i sin store Helhed.

Naar det gaar op for den enkelte, at han kan leve sundt og godt paa en ublodig Kost, naar han véd, at hvad der staar paa hans Bord ikke er Resultatet af en lang Række Voldshandlinger imod nærbeslægtede bevidste Væsener, da vil utvivlsomt Rov- og Voldsinstinkter ret snart mildnes, for tilsidst helt at forsvinde og give Plads for Trangen til at omfatte en saa stor Kreds som mulig med Samfølelse og Kærlighed. Ved at det menneskelige Tanke- og Følelsesliv bliver gennemtrængt af en større Mildhed og Inderlighed faar man en anden Maalestok for Bedømmelsen af Menneskeværdien. Begreberne højt, stort og ædelt faar en hel anden Betydning, det bliver ikke

den raa Hensynsløshed, som stormer frem, ubekymret om Vejen til den indbildte Højhed er kantet med ødelagte Menneskeskæbner, der vil blive nævnet som Hoveddyd, men det stille taalmodige Arbejde paa at skabe menneskeværdige Tilværelsesformer for alle uden at indgribe med unødig Voldsomhed i Naturens eget Udligningsarbejde. Der vil sikkert ogsaa komme mere Vidsyn og Storhed i den menneskelige Tankekreds, og jeg skal straks søge at begrunde denne min Mening.

At det enkelte Individ naar frem til et finere, rigere og ædlere Sjæleliv, vil først og fremmest virke omformende paa Familielivet. Nu er det jo saa, at en ældgammel, nedarvet Tradition har dømt Kvinderne til at ofre en uforholdsmæssig Tid paa Tillavningen af meget sammensatte, altfor rigelige og altfor kostbare Madretter. Selskabslivet er i sin Helhed baseret paa Maden, og Kvinderne faar herved et uforholdsmæssig Tillæg til de hverdaglige allerede altfor store Besværligheder med Maden. Enten det nu er Husmoderen selv og hendes Døtre eller Tjenestepigerne, det gaar ud over, saa er det i hvert Tilfælde et urimeligt Spild af Kvindeintelligens og maaske en af de aller vigtigste Grunde til Kvindernes formente intellektuelle Underlegenhed. Videre er det jo saa, at Kvinderne — i det mindste fra først af — er dømt til at besørge alt det ubehagelige og uappetitlige i Køkkenarbejdet. Mændene kommer hjem, sætter sig til det elegant dækkede Bord, nyder med Velbehag de pyntelige og lokkende Retter, uden at reflektere over deres Oprindelse. — Kvinderne derude i Køkkenet har derimod følt Stanken af Fuglenes Indmad, af den ikke altid lige friske raa Fisk og af de første sure og fede Dampe fra Kødgrydeine. Skal Mændene blive tvungne til at overtage disse Køkkenfunktioner, som de knapt kender af Navn, vil sikkert derved Vegetarismen vinde enormt Terræn. At den for Tiden har saa vanskeligt ved at vinde Indpas i de saakaldte højere Samfundsklasser, beror sikkert blandt andet derpaa, at der kan baade Mænd og Kvinder fuldstændigt skubbe fra sig al Berøring med de raa dyriske Fødemidler, hvilke de i Reglen kun kender med de fine franske Navne, som de bærer, naar de, sirligt og fint serverede i en lokkende Forklædning, der ganske skjuler deres blodige O[illegible]lelse, præsenterer sig paa F[illegible]bor[illegible]et.

En lille Pige fra et »bedre« Hjem saa en Gang nogle smaa Lam blive ført temmelig ublidt om Bord paa et Dampskib. — »Hvor skal de smaa søde Lam hen«, spurgte hun sin Mor. »De skal ind til Byen og slagtes«, blev Svaret. »Slagtes? Hvad har de smaa Dyr da gjort for Ondt?« kom Spørgsmaalet med taarekvalt, medfølende Stemme. — »For at du skal kunne faa den dejlige Lammesteg, vi havde i Gaar«, underviste Mor. — Det var første Gang, det gik op for den Lille, at for at faa Lammesteg, maatte man slagte de stakkels smaa søde Lam.

Som det gik denne lille, gaar det mangen — en naturlig Uvilje og Harme vækkes ved den Omstændighed, at uskyldige Væsener skal lide for, at vi skal kunne faa en Lækkerbid.

Naar man gaar bort fra den blodige Kost, befries Kvinden fra en Mængde modbydeligt Arbejde, som i Følge sin Natur maa afstumpe hendes sarteste Følelser. Køkkenarbejdet bliver friskere, smukkere, renere og kommer ikke til at skænke sine Udøvere det usympatetiske, raa og ukvindelige Præg, som desværre altfor ofte udmærker dem, som med stor Færdighed og uden mindste Skrupler kan haandtere de skarpslebne Opskærerknive.

Vi maa altsaa herved kunne glæde os til, at der til Familiens Trivsel og Velvære indvindes al den Kraft, som nu — man kan trygt sige — forødes paa et demoraliserende Køkkenarbejde.

Gaar vi fra Familien til den Samling af Individer og Familier, som kaldes Samfundet, saa møder os et maaske endnu morkere Billede. Flertallet er endnu hildet i den Forestilling, at man ikke kan erhverve Kraft og Helbred uden ved rigelig dyrisk Næring. Man indtager denne Næring ganske vanemæssigt uden at spilde nogen Refleksion paa dens Oprindelse. Kulturmennesket har nemlig indrettet sig saa snedigt, at det store Flertal er aldeles fri for at have noget som helst andet med Føden at gøre end at fortære den, naar den sættes frem fiks og færdig paa Bordet. Man har paalagt en bestemt Klasse Mennesker alt det uhumske, vederstyggelige Arbejde, som man selv vil være fri for. Man aner absolut intet om den mangeledede Kæde af Uhygge og Pinsler, af haard og sejg Kamp for til det sidste at værne om det arme Liv, som er gledet forbi den professionelle Slagterarbejder inden det slagne Dyr bæres ind i Festsalen som en »duftende« Steg. Skulde

Middagsgæsterne først selv fornemme Slagtehusenes ramme, blodmættede Duft, end mere selv udføre det tunge, uhyggelige Arbejde, som disse Arbejdere hver Dag af hele deres Liv er fordømt til at udføre, vilde de vistnok hurtigst mulig miste en hel Del af Appetiten for den saftige Steg. Det er nemlig en Kendsgerning, at der findes mange Slagteriarbejdere, som finder hele Slagteriarbejdet — som de af Omstændighedernes Magt en Gang er kommen ind paa og nu ikke mere kan komme bort fra — saa frastødende, at de aldrig nogensinde smager et Stykke Kød. Ligeledes, at en Kogerske aldrig smager den Høne, hun har renset, eller den Aal, hun har flaaet og kommet levende paa Stegepanden. — Man kan ikke frigøre sig fra den Tanke, at det er uværdigt af Samfundet at lade en Part af dets Medlemmer henleve Livet med uafbrudt at dræbe uskyldige Liv for at skaffe den anden en Føde, som den havde bedre af at undvære. Moralen i ældre primitive Samfund var i Grunden højere, idetmindste ærligere og aabnere, naar man selv gik ud og dræbte og parterede det Dyr, som man ønskede til Føde. Nu omstunder gør man sig skyldig i en dyb Mangel baade paa Moral og Logik, naar man sætter Slagteren lavest paa Rangskalaen, medens man ikke har det ringeste at udsætte paa den, som spiser det slagtede. Det er jo dem, som mener, at denne Begrebsforvirring netop skyldes en naturstridig Næring — her kan jo endnu ikke præsteres direkte Beviser herfor, men Faktum er, at naar man tager sin Næring direkte fra Planterne, er man fri for baade selv at dræbe og lade andre dræbe — og dette kan ikke være andet end af det gode, thi inderst inde i den menneskelige Natur ligger der en Følelse mod Drab — denne Følelse kan naturligvis af Omstændighederne være saa svækket, at det ser ud, som om den aldeles ikke findes — men »Omstændighederne« er vistnok altid den enkeltes eller Slægtens naturstridige Levevis.

For imidlertid at kunne yderligere paavise de Fordele, som Samfundet i sin Helhed vilde opnaa ved en gennemgribende Ernæringsreform, som fører først til en Indskrænkning af Kødforbruget og sidst til absolut Vegetarisme, maa vi erindre om, at dette Ord indbefatter en hel Del mere end blot og bart Afhold fra dyrisk Føde.

Altsaa en Levemaade fuldt i Overensstemmelse med Naturens

simple Love, Afhold fra kunstige Pirringsmidler, Ophold i ren frisk Luft, Lys og Sol, hensigtsmæssig Klædedragt samt omhyggelig Røgt og Pleje af hele Legemet. Herved erhverver Samfundet en uanet stor Kapital af Sundhed og dermed følgende Arbejdslyst og Arbejdskraft, samtidigt med at de umaadelige Kapitaler frigøres, som nu forspildes for at raade Bod paa alle de frygtelige Ulykker, en forkert, naturstridig Levemaade drager efter sig.

Den, som vil passe en fint bygget Maskine, saa at den kommer til at give den størst mulige effektive Nyttevirkning, maa først og fremmest i Grund og Bund kende Maskinens Sammensætning i alle Enkeltheder, maa ligesom forstaa dens hele Væsen og Natur, maa kunne paa en Prik regulere dens Hastighed, maa med størst mulig Nøjagtighed passe, at den smøres i rette Tid og paa rette Sted med en Olje, som ikke river og ætser, maa skaane den for Overlast, sørge for at ingen fremmede Legemer trænger ind i Lejer og Glidflader, ikke udsætte den for skadesløs Behandling; jo finere og kostbarere Maskinen er, jo strængere er Fordringerne i den Retning. Men den fineste af alle Maskiner, den menneskelige Organisme, af hvilken man kræver et saa uendelig mangeartet Arbejde, hvor kolossalt vanrøgtet bliver den ikke af alle de Tusinder, som ikke aner det mindste om dens Væsen og Funktionsevner og i Virkeligheden ikke kender en eneste af de simpleste Betingelser for dens Trivsel. Medens man bortoder Aar — og de bedste Ungdomsaar — paa at udforske, hvordan Folk levede for Tusindtal af Aar siden, bydes man ikke Spor af Vejledning i Behandlingen af det Legeme og den Aand, af hvilke man kræver et Overmaal af Arbejde for et ofte ørkesløst Formaal.

For ikke at komme for vidt, beder jeg Læseren selv tænke over alle de utallige Eksempler paa Vanrøgt af Mennesker, som træffer os under de mest forskelligartede Former. Vi maa hellere her se, om ikke Vegetarismen kan vise os Vejen ud af Uføret.

Naar omtrent Halvdelen af Menneskeheden skal arbejde for at skaffe Føde til den anden Halvdel, som ingen Ting frembringer, kommer den ene Part til at arbejde for meget, den anden for lidt. — Naar man ikke umiddelbart benytter den Energi, som Planterne under deres Livsvirksomhed har opsamlet, uden

at der er indtraadt noget nævneværdigt Spændingstab, men derimod udløser denne Energi i dyrisk Varme og Bevægelse, og saa efter Dyrets Død benytter kun en Rest af kemisk Energi af lav Spænding — Muskelvæv — Kød — saa er dette et absolut Tab baade af Tid, Kraft og Materiale. Det er dette tredobbelte Spild, som i Virkeligheden gør den dyriske Næring saa kostbar; vi faar ikke fuld Erstatning for Forbruget af disse tre Størrelser, som jo ligger til Grund for al reel Værdiberegning. Ved den vegetariske Kost undgaar jeg dette Spild, idet jeg springer over den langsomme Omformning af Plantestof til Dyrestof, og heri byder Plantekosten større Værdi i Forhold til Produktionsomkostningerne, hvoraf igen følger, at den er billigere. Det er ligegyldigt, enten man tager Udtrykket »billigt« rent forretningsmæssigt, pengebilligt eller i Betydningen god, formaalstjenlig, let og hurtig fremstillelig, og med saa rigelig Forekomst, at Forbruget uafbrudt kan dækkes. Her er vi komne til et Punkt, hvor vi kan drage nogle ret opmuntrende Konsekvenser af de gjorte Forudsætninger, uden Fare for altfor store Fejlslutninger.

(Fortsættes)

Tørst.

Sult og Tørst regnes i Almindelighed for at være sideordnede Fornemmelser og af samme Betydning for Organismen. Men dette er en Fejltagelse. Sulten tilhører det helt normale Liv; den er en af de stærkeste Drivfjedre i den dyriske Verden og betinger den største Anspændelse af Muskelapparatet. I Menneskeverdenen spiller den en enorm Rolle; Ordsproget siger: »Nød (Kulde) lærer nogen Kone at spinde«, men Sult bliver Aarsag ikke blot til Opfindelse af Spinderokken, men til Menneskets Erobring af den temperede Zone og derved til Kulturen i egentligste Forstand, den fremkalder Folkevandringer, tænder Revolutioner og vælter Troner.

Tørsten hører derimod ikke med til det normale Liv; den optræder kun under abnorme Forhold, naar Blodet enten ved stærk Varme (ydre eller indre) har afgivet for meget Vand ved Fordampning fra Overfladen eller gennem forkert Næring er kommen til at indeholde skadelige Stoffer.

Enhver, der har været Vegetar i nogen Tid, selv om Leve-

maaden ikke har været meget radikal, men kun har bestaaet i at opgive Kød og Fisk, vil have erfaret, at Tørstfornemmelsen optræder sjældnere og sjældnere og kun naar de ovennævnte Forhold er til Stede; ved legemligt Arbejde i stærk Varme endda kun naar baade Arbejdet og Varmen har været adskilligt mere end almindeligt. Og selv under saadanne Forhold er Tørsten ikke særlig generende og slukkes let og behageligt med godt Vand eller saftig Frugt.

Naar Tørsten derimod skyldes Tilstedeværelsen i Blodet af Stoffer, der virker irriterende paa Legemets Væv saaledes som naar man i Føden har faaet for meget Salt, Sukker eller Krydderier, endvidere efter Maaltider af Kød og Fisk, især naar disse Fødemidler har været saltede eller røgede, da bliver Tørsten let »pinlig«, »fortærende«, og slukkes ikke saa let ved Vand eller saftige Frugter, da de hidsede Nerver fordrer mere Stimulans. Drik, som indeholder Spiritus og Bitterstoffer, f. Eks. Øl foretrækkes derfor, endvidere Kaffe, stærk, kold The og lignende.

En Vegetar, der gaar over til at blive fuldstændig Frugtspiser, føler under normale Forhold aldrig nogensinde Tørst, den gaar op i Sultfornemmelsen og kommer ikke til at fremtræde som fuldstændig Fornemmelse, da den normale Føde indeholder tilstrækkelig Vædskemængde til at tilfredsstille Legemets Behov.

Tørstfornemmelsen tilhører da altsaa ikke det normale Liv, men ligesom Smerte, Uro o. s. v. hører den til den store Mængde af Sikkerhedsindretninger, hvormed den gavmilde Natur har udstyret Mennesket i Kampen for Livet.

Dette, at Tørsten saaledes i Stedet for at indfinde sig som Undtagelse, kommer daglig paa Grund af de i den daglige Næring saaledes som almindelig bruges, indeholdte pirrende Stoffer har paa et Omraade: Alkoholismen meget stor Betydning, thi som før anført, netop den Slags Tørst tilfredsstilles bedst ved Drikke, som indeholder stimulerende Bestanddele, især Alkohol, og Tørsten kan med fuld Rette betegnes som en af Hovedaarsagerne til Alkoholismen.

Den, der ophører med Kødspisning, vil i de allerfleste Tilfælde ogsaa ophøre med at nyde Spiritus i alt Fald daglig, ligesom ogsaa Lysten til Tobak indskrænkes eller helt ophører.

For at helbrede Alkoholismen, er det derfor af største Vigtighed, at Vedkommende bliver

Vegetar — jo strængere des bedre — og Drankersanatorierne bør først og fremmest lægge sig efter denne Diæt, der er mere virksom som Helbredelsesmiddel, end noget andet. Kan det saa lykkes at faa Patienten til at vedblive med at være Vegetar, er der næppe Fare for Tilbagefald.

Der er et moderne Kurmiddel, som i Belysning af, hvad her er anført, kommer til at tage sig lojerligt ud: det er Ordinationen af f. Eks. for kronisk Rheumatisme eller andre Tegn paa urinsur Diathese, at drikke meget Vand, indtil mange Potter om Dagen. I alt Fald er det ikke en naturvidenskabelig Tankegang, der har ledet hertil, thi som for anført, er det fuldkommen sikkert, at naar Organismen trænger til Vædsketilførsel, vil den altid tilkendegive dette ved Tørstfornemmelse, og hvis denne mangler, kan man ganske roligt gaa ud fra, at saa er der heller ingen Grund til at drikke. Men Ordinationen at drikke rigeligt Vand, gives ganske uden Hensyn til, om Patienten føler Tørst eller ej. Tankegangen er rimeligvis den, at Organismen skal skylles ud — ligesom man skyller et Kloakrør ud — for at befries for Blodets Urenheder; men Organismen er dog noget mere end et Kloakrør, og man kommer herved til at paabyrde især Hjerte og Nyrer et overordentlig stort Ekstraarbejde, der ikke har synderlig Udsigt til at gavne, netop fordi Organismen ikke selv tilkendegiver, at den trænger til Vædske.

Selv om det almindeligt angives, at Resultaterne af denne Behandling er udmærkede, behøver man ikke at tro paa, at det er rigtigt; det er altid umuligt at sige, om en Bedring kommer paa Grund af eller til Trods for en Kurmetode.

Nylig har jeg set et Tilfælde, hvor en ung Pige paa Grund af en »Nyrelidelse« (Æggehvide i Urinen) blev ordineret at drikke 3 Potter Mælk + 3 Potter Vand daglig —, hvilket forøvrigt var hende en saadan Tortur, at hun trods Lægens alvorlige Indsigelse ikke med al sin Umage kunde faa mere ned end ca. 4 Potter i det hele.

Der vedblev dog at være Æggehvideudskillelse, som først ophørte, da hun kom paa vegetarisk Diæt, og samtidigt ophørte med det meningsløse Drikkeri, der rimeligvis til ingen Nytte havde anstrængt hendes Nyrer og ligeledes givet Hjertet et saa stærkt forøget Arbejde, at det endnu har Vanskelighed ved at falde

til Ro og gør hende alt legemligt Arbejde besværligt paa Grund af Hjertebanken.

Ligesaa lidt som man skal proppe sig med Føde, naar man ikke er sulten, ligesaa lidt skal man bælle sig med Drikke, naar man ikke er tørstig. Man har faaet de naturlige Instinkter for at leve derefter. Bruges Naturen som Kompas, styres der sikrest, saavel under Sundhed som Sygdom i Livets vanskelige Sejlads. *Michael Larsen.*

Nationalulykkerne betragtet fra vegetarisk Synspunkt.

I Septembernumret af »The Vegetarian« fremsætter en Irlænder, *James Cousins*, en Række ualmindelig sunde og overbevisende Betragtninger over Muligheden for at raade Bod paa de sociale Ulykker, som i vore Dage hjemsøger alle Jordens Folk. Udgangspunktet for hans skarpsindige Undersøgelse — som vi desværre ikke har Plads til at gengive ordret — er, at den nuværende almindelige Demoralisation yderst beror paa, at man har ombyttet Landets — Jordens — sande Funktion — Frembringelse af Korn og Frugt — mod den falske — Opdræt af Kvæg til Slagtning; altsaa gjort Agerbrug til Bisag, Kvægopdræt til Hovedsag. Han viser, at for Irlands Vedkommende har dette Fejlgreb haft til Følge, at Dublin og Belfast i et Aar har maattet udbetale 3,078,500 Lst. for importerede Agerbrugsprodukter, at en Mængde Binæringer, som i gamle Dage under et Kreaturhold kom til Husbehov, gav Landet et rigt Udbytte nu er fuldstændigt ophørt, at i Tiden 1900—1903 Importen af fremmede Livsfornødenheder er steget fra $11^1/_4$ Million til $14^1/_2$ Million, medens Eksporten samtidigt er gaaet 55000 Lst. ned. Forf. fremsætter nu det Spørgsmaal, hvor er Lægemidlet mod den omsiggribende almindelige Demoralisation og dens uberegnelige Følger. Han erklærer, at der findes ikke *et* Lægemiddel — der maa en radikal Omvæltning og Udrensning af en Mængde Forhold for at raade Bod paa Ondet. Han erklærer det som en stor Vildfarelse, hvis man i blind Fanatisme vilde mene, at Vegetarismen alene kunde raade Bod paa den uhyre komplicerede Sygdom, hvorunder det moderne Samfund lider. Det er sandt at Vegetarismen saare let og heldigt bere-

der Vejen for de fleste Reformer. Ved at holde det fysiske Instrument i ren Stemning gør man det muligt, at Tanke- og Følelsesliv naar en højere Udvikling. Ved at sætte ethvert Individs »højere Selv« i Stand til at arbejde klarere og ædlere højnes Menneskeslægtens Tanke- og Handlekraft i sin Helhed, renses vore Sæder og Skikke, vore Institutioner og vort indbyrdes Samliv — men det vilde være en skæbnesvanger Vildfarelse at bilde os ind, at Vegetarismen og den alene vilde være i Stand til at rydde alle nationale Ulykker af Vejen. Saalænge, nemlig, man ikke er i Stand til at regulere de økonomiske Forhold derhen, at Livsfornødenhederne ikke fordyres i samme Forhold som Efterspørgslen øges, vil ogsaa Vegetarismen blive udsat for Forretningsspekulation. Vi har ikke glemt i Irland — siger Forf., at medens Tusindtal af vort Folk døde Hungersdøden der, var der Levnedsmidler nok ophobede og forsvarligt indelukkede i Dublin (hvor de af Sparsommelighedshensyn, for at Forraadene ikke altfor hurtigt skulde slippe op, kunde faas til — som Forretningsvampyrerne behagede at erklære — »Hungersnødspriser«), og hvem vil sikre os mod, at noget lignende gentager sig, hvis en anden Nationalulykke kom over os, selv om hver Stump af Landet var forvandlet til frugtbare Marker og bugnende Haver.

Man maa slaa fast i den almindelige Bevidsthed den Sandhed, at Selvafhængighed (hvilket ikke er det samme som isoleret Uafhængighed) er den eneste sikre nationale og individuelle Verdensklogskab, og at den nødvendigvis indbefatter Tilslutning til Vegetarismen. Men hertil fordres en Omregulering af Statsmaskineriet, saa at det kan sikre os, at Velsignelsen ved en Genfødelse af et Lands Landbrug og mekaniske Industri kommer alle Indbyggerne til gode og ikke blot gaar i nogle Faas Lommer. Kan man opnaa slige fuldt betryggende Sikkerhedsforanstaltninger, vil Vegetarismen være et af de mest effektive Lægemidler, og under alle Omstændigheder er det et Faktum, at Agerbruget kræver — men kan ogsaa føde — et større Antal Mennesker end Hyrdedrift og yder et meget større Udbytte af virkelige Næringsværdier.

Ved et Par Eksempler vises det, hvordan Irlands Befolkning vilde gaa ned til knapt 2 Mill., hvis hele det dyrkningsmulige Land anvendes til Kvægavl, me-

dens den vilde oges til 13½ Mill., hvis samme dyrkedes som Ager og Have. Videre siger Forf., at de Undersøgelser, som har ført ham til dette Resultat, har ladet hans Lands Byrder hvile endnu tungere paa hans Hjerte end forud, og han føler et grænseløst Behov af at se et Hjælpearbejde begyndt — og det ikke blot for Irland, men for hvert Land, som har forladt den eneste rette Vej til national Sikkerhed — nemlig direkte Afhængighed af Naturen, eller som nedværdiger sig til at tvinge Jorden til at yde det størst mulige Udbytte alene for at tilfredsstille nogle enkelte Individers Pengegridskhed.

Den eneste Politik, som kan raade Bod paa de nuværende Ulykker og forebygge ny, kan derfor formuleres i den velbekendte Sætning: Tilbage til Landet! som jo mer end en Samfundsreformator har erklæret som Roden til ethvert reelt socialt Fremskridt. Vel at mærke med det Forbehold, at denne Tilbagevenden til Landet maa ske først og fremmest med det Formaal at afstedkomme national Selv-Afhængighed, først i anden Haand Frembringelse af Markedsprodukter, medens det endelige Ideal maa blive, at hvert Menneske bliver interesseret i Frembringelsen af sin egen Føde og øvrige Fornødenheder. Og naar enhver Nation resolut betræder Vejen frem mod national Retfærdighed, frem imod Rettelse af Vildfarelser, uden Frygt for Slavepiskernes rynkede Bryn, og frem mod fuld Tilgodegøren af sine ejendommelige nationale Hjælpemidler, da bliver vi alle frigjorte nok til at træde ind i det store Verdensforbund. I Mellemtiden vil vi have fundet Lettelse for mange Byrder. National Selvafhængighed vil have forvandlet Størsteparten af vore Krigsmaskiner til fredsommelige nyttige Ting og Soldaterne til flittige Arbejdere i Almenvellets Tjeneste. Arbejdshuse, Hospitaler og Fængsler vil have tømt deres Indhold ud i de friske livgivende Marker, og Menneskeslægtens Energi vil ikke længer klattes bort med at bekæmpe alle de Daarligheder, som er en Følge af forkert Ernæring og forkert Levevis, men vil benyttes til fuld Udvikling af Legemets og Sindets glimrende Kræfter, som nu knuges under Trykket af Ukyndighedens, en falsk Tænknings og en falsk Livsførelses selvpaalagte Byrder.

Forfatteren slutter sit velovertænkte Indlæg med følgende ualmindelige kraftige Opfordring til Englænderne, en Opfordring

som i al sin simple Sandhed med fuld Berettigelse kunde stilles til alle Folks nuværende Styrelse.

Den lyder:

»Som en Begyndelse til et Felttog i denne Retning vil jeg anbefale, at I slipper ud fra Eders Underhus alle de irske Medlemmer, baade Nationalister og Unionister og sender dem hjem for at passe deres egne Anliggender, og for at I skal faa fuld Frihed at passe Jeres. Jeg anbefaler endvidere, at I sender med dem kontant den Sum af 400 Mill. Lst., som I har været saa venlig at lade os udbetale til Eders Skatkammer i Løbet af de sidste 53 Aar, i Henhold til de enstemmige Erklæringer fra Kommissionen angaaende de finansielle Forhold imellem England og Irland. I Følge samme Kommission, har I taget fra os $2^1/_2$ Million pr. Aar, udover vort retfærdige Bidrag til det kgl. Skatkammer, et Faktum, som synes ganske glemt af Jeres veltalende Repræsentanter og ogsaa af Jeres Lovgivere i Westminster og Fleet Street, naar de kævler om nogle lurvede Tusinder, som skal gives ud til irske Formaal. Med disse Millioner eller nogle andre, som Mr. Carnegie eller nogle andre maaske faar i Sinde at sende os, skal vi gennemføre det paatrængende nødvendige Arbejde: at lære hver Mand, Kvinde og hvert Barn i Kongeriget Værdien af den Næring, vi faar fra Planteriget, og tillige de bedste og nemmeste Midler til at frembringe de størst mulige Kvantiteter af den bedst mulige Beskaffenhed, saavel som Metoderne for at opbevare dem og udnytte dem i fuldeste Maal. I Englændere skal gøre det samme. I skal organisere en aktiv Propaganda, som gaar ud paa at hænge op i enhver Boghandel, offentligt Lokale, Forening og Skole store anskuelige Kort, som viser Farerne ved Kødspisning, Fordelen ved Planteføden, Fødemidlernes virkelige Næringsværdi og Midlerne til deres Frembringelse. I skulle tage Skridt henimod at faa en kraftig Ernæringsreformator ind i Parlamentet, som skulle agitere for, at der i alle Statskommune- og Privatskoler indføres tvungen Undervisning i sunde diætetiske Leveregler lige saavel som i døde Sprog — den økonomiske og produktive Side for Drengene — den huslige Side for Pigerne — samt tilse, at Forelæsningen over disse Emner holdes i Forbindelse med hver Landbrugsorganisation i hele Landet.

Naar vi har disse Arbejder i fuld Gang, skal vi have givet

Verden et Stød fremad paa den rette Vej, imod den »gyldne Alder«, da »alting flyder til alle, som Floderne til Havet«, da »Mand og Mand Verden over bliver Brødre«, forenede, ikke med tunge Lænker af vilkaarligt fastsatte Interesser, men i den frivillige fundamentale Samhørighed, gennem alménmenneskelige Interesser — én stor menneskelig Familie, levende i forøget Velvære, forøget Sundhed, forøget Sikkerhed, dragende frem mod uanede høje Maal paa Vandringen gennem Livet, hvis Byrder bliver lettere naar de bæres i Fællesskab«.

Burde ikke enhver af os efter bedste Evne arbejde for at bringe os selv og andre ind paa den solbelyste Vej, i Stedet for mangen Gang at spilde vor Tid og Intelligens paa ørkeslost Kiv om elendige Smaatterier!

Den københavnske Lokalforening »Alfa« af Ikkerygerforeningen »Bort med Tobakken« udsender til Sommer en Feriekoloni paa en Snes fattige københavnske Drenge under Ledelse af Skolekøkkenlærerinde Fru *Maja Schrøder* og Kommunelærer *P. Friborg*. Kolonien skal leve vegetarisk.

Fri Værksteder.

Da Ordet Arbejdsmuseer maaske kan give Forestilling om en død ubevægelig Samling af Værktøj og Maskiner i forsvarligt lukkede Montre, og Titlen derfor kan virke noget misvisende, saa anmoder jeg venligst dem, som har læst Artiklen i »Solblink« Nr. 9, og mulig vil være med til at arbejde for, den deri udtalte Tanke kommer ud i saa vide Kredse som muligt og eventuelt føre den saa smaat ud i Virkeligheden, at benytte det maaske mere betegnende Udtryk: »Fri Værksteder«, forsaavidt de ikke kunne finde en endnu klarere og bestemtere Betegnelse.

Forfatteren.

Send pr. Postanvisning

1 Kr. til Ekspeditionen samt Navn og Adresse paa en af Deres Venner eller Bekendte; 1ste Aargang bliver da omgaaende tilsendt Vedkommende.

Anmeld Flytning dér, hvor De har bestilt Bladet, ellers kan De risikere ikke at faa det tilsendt.

Med dette Nummer begynder »Solblink« sin anden Aargang under samme Redaktion som tidligere. Red. stiller sig som hidtil den Opgave at belyse Vegetarismen fra saa mange Synspunkter som muligt og uddrage de yderstgaaende Konsekvenser deraf. Vi opfordrer enhver af vore Meningsfæller til at tage aktiv Del i dette vort Oplysningsarbejde, men henstiller ogsaa til dem, som er af andre Meninger, at fremkomme med disse Meninger og Grunden derfor, saa at disse uhyre vigtige Spørgsmaal derved kan faa en saa alsidig Behandling, at den fuldeste Sandhedserkendelse kan naaes.

Tidsskriftet udkommer i den ny Aargang én Gang hver Maaned, men til samme lave Pris af 1 Kr. pr. Aargang (12 16-sidede Hæfter) + Portporto 25 Ore.

Redaktionen bestaar af Dr. *Mich. Larsen,* Assistent *Fink-Jensen* (Red. Sekretær) og Inspektør *John Bökelund* (Ansvarshavende).

„Solblink"

koster 1 Kr. pr. Aargang + Postpenge. Abonnement kan tegnes paa alle Postkontorer, Bogladerne, i Redaktionen, Humlebæk, samt i Ekspeditionen, Usserød pr. Hørsholm.

Hvis Bladet udebliver er det altid Postvæsenets Skyld; Klagen bør rettes til Postkontoret, hjælper det ikke, bedes det meddelt Ekspeditionen.

Bestillingsseddel.

Undertegnede bestiller herved Tidsskriftet **„Solblink".**
(Pris 1 Kr. 25 Øre:)

Navn ..... *Stilling* .....

Adresse .....

Kan indleveres paa alle Postkontorer, hos ...ndlerne, Redaktionen Humlebæk samt i Ekspeditionen: Us... pr. Hørsholm.

Husk at tegne nyt Abonnement for 1908.

ELEGANTE VISITKORT
MED OG UDEN ÆSKE LEVERES BILLIGST
V. FIGGÉ & E. KRISTENSENS BOGTRYKKERI
TELEFON 4345. NØRREGADE 30, 3. o. G. KØBENH VN K.

Vegetariansk Restaurant,
Løvstræde 8, København.
L. Jørgensen Kirkelykke.

Bestil til Deres Venner og Bekendte en Prøve-Aargang af „Solblink".

Undgaa Mellemhandlere!
Fra **Frugtplantagen Bøgelund** tilsendes **udsøgt Frugt** billig til **Forbrugere.** Bestillinger bedes sendt til
Gartner **Fr. Madsen,** Humlebæk.

Vegetarisk Restaurant & Kur-Hotel, 79, Vesterbrogade 79.

Ludovica Nilssons
vegetariske
Victualiehandel & Pensionat,
19, Fælledvej 19.
Varme og kolde Retter. Ordres modtages.
Telefon Nora 485 x.

KØKKEN-UDSTYR
til vegetarisk Husholdning.
Bøgelund-Jensen,
Raadhusplads 2.
Telef. 3772. København.

Annoncer til »Solblink« sendes til:
V. Figgé & E. Kristensens Bogtrykkeri, Nørregade 30, København K.

Udgivet af *Dansk Vegetarianerforening.*
Redaktør og Ansvarshavende: *John Bökelund,* Humlebæk.

V. Figgé & E. Kristensens Bogtrykkeri, Nørregade 30.